

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet: DI07: Teorija filma in popularne kulture
Course title: DI07: Theory of Film and Popular Cultures

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Humanistične znanosti, 3. stopnja Humanities, 3. level		2	3
		2	3

Vrsta predmeta / Course type: Izbirni / Optional
Univerzitetna koda predmeta / University course code: DI07

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične. vaje Work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
20	20			20	90	5

Nosilec predmeta / Lecturer: Darko Štrajn
Jeziki / Predavanja / Languages: Predavanja / Lectures: Slovenski, angleški / Slovenian, English

Vaje / Tutorial: Darko Štrajn

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Prerequisites:

Obvezna aktivna udeležba na predavanjih, pričakuje se sodelovanje v seminarskih diskusijah, kar se zagotovi z rednim individualnim delom študentk in študentov (krajši pisni izdelki), s katerimi se obenem tudi sprotno preverja pridobljeno znanje. Seminarska naloga in diskusija o nalogi. Zaželeno je, da študentke in študentje

Mandatory active participation in lectures, Active participation in discussions, especially in seminar discussions; presentation of seminar works. The progression of students will be checked on a basis of shorter seminar works. Final seminar work and discussion. The research assignment is desired to

po javni predstavitvi objavijo seminarsko nalogo v strokovni ali znanstveni reviji.

Vsebina:

Namen predmeta presega samo predstavitev filmske proizvodnje »od zgodnjih začetkov do danes«, ampak hkrati s predstavitvami obdobj, smeri, zvrsti, žanrov ter poimenovanj in refleksij le-teh utemelji razumevanje mesta filma v razmerju z »dejansko zgodovino«, v razmerju z drugimi umetniškimi praksami in v razmerju z drugimi sočasnimi mediji avdiovizualne reprezentacije. Predmet zato zaobseže predstavitev tudi posameznih poddisciplin teorije filma:

- zgodovina in »arheologija« filma: prikaz tistih težav v praksah proizvodnje vizualnih reprezentacij, ki povnanjajo problem upodabljanja gibanja
- pojma filma in kinematografa, podobnosti in razlike s performativnimi oblikami popularne kulture (cirkus, vodvil, grand-guignol, radio in televizija).
- zgodovinske, družbene, kulturne, ekonomske in politične razmere, ki pogojujejo oblikovanje kinematografije
- umeščenosti filma v zgodovino in kontekst popularnih kultur v industrijski in postindustrijski dobi (športne arene, rock glasba, ulična gledališča, ipd.)
- filmska estetika, sociologija filma in analiza kulture
- vloga kapitalistične tržne ekonomije in načina proizvodnje pri oblikovanju filma kot »industrije zabave«. Nastajanje filmske naracije in njenih sredstev (kot npr. gibanje kamere, montaža itd.)

publish in a scientific or a professional journal afterwards.

Content (Syllabus outline):

The aim of the syllabus exceeds a presentation of film production “from early beginnings until now.” Along with presentations of periods, directions, genres labels and reflections of all these elements, the syllabus founds an understanding of a position of film in a relation to “actual history,” to other art practice and other media of audio-visual representation.

Therefore, the syllabus encompass a presentation of particular sub-disciplines of theory of film:

- history and archaeology of film: presentation of those tendencies in practice of production of visual representations, which expose the problem of depicting a movement
- notions of film and cinema(tograph), similarities and differences against performative forms of popular culture (circus, vaudeville, grand-guignol, radio, television)
- historical, social, cultural, economic and political state of affairs, which condition formation of cinema
- placement of film in history and in context of popular cultures in the industrial and post-industrial age (sports arenas, rock music, street theatres, etc.)
- film aesthetics, sociology of film and cultural analysis
- a role of capitalist market economy and modes of production in formation of film as “entertainment

- Hollywood: poseben pomen ameriške »tovarne sanj« kot standarda industrije zabave in hkrati filma z estetskimi ter ideološkimi učinki
- nacionalne kinematografije: v okviru te problematike tudi vprašanja zgodovine slovenskega filma.
- svetovni film
- soočenju filma in novimi medijev in z globalnim trgom vizualnih komunikacij
- trendi, gibanja, slogi: značilni in pomembni pojavi filmske zgodovine.

industry.” Forming of film narration and its means (as for instance, camera movements, editing, etc.)
- Hollywood: specific meaning of the American “factory of dreams” as a standard in the entertainment industry, including aesthetic and ideological effects
- national cinemas: in this framework also a topic of history of the Slovene cinema
- world cinema
-confronting film to new media and the global market of visual communications
- trends, movements, styles: typical and important phenomena in film history.

Temeljni literatura in viri / Readings::

- SADOUL, G. (1960): Zgodovina filma / Georges Sadoul ; [poslovenil, priredil, napisal predgovor in "Oris zgodovine filma v Jugoslaviji" France Brenk]. - Ljubljana.
- BORDWELL, D. (2001): Zgodovina filma /David Bordwell, Kristin Thompson; [prevod Zdenko Vrdlovec, Mateja Valentinčič, Saš Jovanovski]. - Ljubljana : Slovenska kinoteka, - 3 zv. - (Zbirka Imago /Slovenska kinoteka)
- ARNHEIM, R. (2000): Film kot umetnost / Rudolf Arnheim ; [spremna beseda Vid Pečjak ; prevod Petra Kaloh]. - 1. izd. - Ljubljana : Krtina.
- BIGSBY, C.W. E. (ed.) (1976): Approaches to Popular Culture, Edward Arnold, London.
- BALÁZS, B. (1966): Filmska kultura / Béla Balázs ; [prevedel, napisal uvod in opombe France Brenk]. - V Ljubljani : Cankarjeva založba. - 402 str. ; 19 cm. - (Zbirka Bela krizantema)
- Bazin, A. (2010): Kaj je film (Qu'est-ce que le cinéma?), Društvo za širjenje filmske kulture KINO! Ljubljana,.
- BENJAMIN, W. (1998): Izbrani spisi / Walter Benjamin ; [prevod Frane Jerman ... [et al.] ; spremna beseda Bratko Bibič, Lev Kreft]. - Ljubljana : SH - Zavod za založniško dejavnost (Ljubljana : Littera picta). - 246 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Studia humanitatis)
- BURCH, N. (1966): Praxis du cinéma, Pariz, Gallimard.
- CHANEY, D. (1993): Fictions of Collective Life (Public drama in late modern culture). Routledge, London and

New York.

DELEUZE, G. (1991): Podoba-gibanje / Gilles Deleuze ; [prevod in spremna beseda Stojan Pelko]. - Ljubljana : ŠKUC : Znanstveni inštitut Filozofske fakultete. ([Ljubljana] : \"Jože Moškrič\"). - 302 str. ; 20 cm. - (Studia humanitatis) Prevod dela: L'image-mouvement.

EISENSTEIN, S. (1981): Montaža ekstaza, Cankarjeva založba.

ELSAESSER, T. (2000): Weimar Cinema and After, Routledge, London, New York.

METZ, C. (1971): Langage et cinéma, Pariz, Larousse, 1971.

MITRY, J. (1965): Esthétique et psychologie du cinéma, I., II., Editions universitaires.

MOORE R. O. (2000): Savage Theory, Duke University Press, Durham & London.

PELKO, S. (2006): Podoba misli, Študentska založba, Ljubljana.

RANCIERE, J. (2010): Emancipirani gledalec, Maska, Ljubljana.

ŠTRAJN, D. (1989): Melodrama : žanr sreče in obupa / Darko Štrajn. - [Ljubljana] : Revija Ekran, (Ljubljana : Učne delavnice). - 97 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Imago).

ŠTRAJN, D. (2000): Kako pisati zgodovino filma oziroma zgodovino umetnosti / Mednarodni kolokvij filmske teorije in kritike [tudi] Jesenska filmska šola. - Ljubljana : Slovenska kinoteka : Revija Ekran. - (Zbirka Jesenska filmska šola).

TAYLOR, R., (1981): John. Hitch/The Life and Work of Alfred Hitchcock. London: Abacus.

(1987): LEKCIJA teme: zbornik filmske teorije / [izbral, uredil in spremno besedo napisal Zdenko Vrdlovec; prevedli Silvan Furlan ... et al.]. - Ljubljana : Državna založba Slovenije.

Cilji in kompetence:

- poznavanje in razumevanje filma z obrtne, estetske in semiološke plati, kar vključuje, med drugim, pojme in prakse kot so kadriranje, polje in zunanost polja, globina polja, statični kader, kader z gibljivo kamero, dolgi kader, subjektivni kader, prizor, sekvenca, problem filmskega časa in prostora, zvok v filmu (glas, glasba, šumi), akuzmatski glas, odnos med pripovedjo in zgodbo, fokalizacija, aktanti in osebe, pripoved v žanrskem in avtorskem filmu; filmski žanri,

Objectives and competences:

- knowledge and understanding of film in its technical, aesthetic and semiological aspects. These include, among other, notions and practice as framing (cadrage), field and the outside of the frame, depth of field, static frame, frame with moving camera, long frame, subjective framing, sequence, problem of time and space in film, sound (voice, music, noise), "acousmatic" voice, relation between narration and story, focalisation, actors and persons, narration in

antinarativnost v avantgardnem filmu, narativnost v dokumentarnem filmu, itn.

- razumevanje metodoloških problemov konstrukcije teorije filma, vpliva oblik popularne kulture na filmsko formo
 - poznavanje filma kot medija in njegovih učinkov skozi zgodovino, njegovega mesta v različnih kulturah in njegovih vplivov na družbeno percepcijo
 - razumevanje vloge filma ne samo v estetskih pogledih, torej filma kot »sedme umetnosti«, ampak tudi vloge filma v reprodukciji družbe glede na učinke, ki jih ima film na množično percepcijo stvarnosti
 - razumevanje pomena filma kot temeljnega medija glede na novejša avdio-vizualne medije, katerih delovanje v osnovi omogočajo tehnološke inovacije in inovacije pri uporabi tehnologij avdiovizualnih reprezentacij
 - poznavanje zgodovine filma in zgodovine teorij filma
 - poznavanje hermenevitičnih in semioloških modelov analize fenomenov množične kulture in filma posebej
-

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- sposobnost interdisciplinarnega pristopa k posameznim pojavom v teoretskem polju študijev kulture in posebej množične kulture
- analitične kompetence dešifriranja kompleksnih simbolnih sistemov in pojavov

genre and author's cinema, anti-narration in the vanguard cinema, narration in documentary film, etc.

- understanding of the methodological problems of a construction of theory of film, of an impact of forms of popular culture in films
 - knowing film as media and its effects through history, its place in different cultures and its influences on the social perception
 - understanding of a role of cinema, not only in aesthetic aspects (i.e. film as the "seventh art") but in its role in the reproduction of society considering impacts of film on the mass perception of reality
 - understanding of importance of cinema as a fundamental media against new audio-visual media, which was basically enabled by technological innovations and innovations of usage of technology of audio-visual representations
 - knowledge of history of cinema and history of film theories
 - knowledge of the hermeneutic and semiological models of analysis of the phenomena of mass culture and film in particular.
-

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

- ability of interdisciplinary approach to singular phenomena in the theoretical field of cultural studies and mass culture in particular
- analytical competence for deciphering complex symbol systems and phenomena

- kritično razumevanja različnih pojavov v zgodovini filma nasploh bodisi v posameznih obdobjih ali določenih pojavov, ki tvorijo filmski fenomen v moderni kulturi
- selektivnost pri uporabi tiskanih in avdiovizualnih virov
- kompetenca kritične analize estetskih in socioloških vidikov filma in množične kulture nasploh
- kompetenca pisanja humanističnih interdisciplinarnih analitičnih ter znanstvenih besedil o fenomenih filma, oblikah popularne kulture, urbane kulture v razliki s tradicionalno (ruralno)
- kompetenca pisanja deskriptivnih in kritičnih besedil
- kompetenca javnega nastopanja (javni govor, predavanja, nastopi v medijih).

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

- critical assessment of different phenomena in particular periods or some phenomena, which constitute film in modern culture
- selectivity in usage of printed and audio-visual resources
- competence for critical analysis of aesthetic and sociological aspects of film and mass culture in general
- competence for writing interdisciplinary analytic and scientific texts in the field of humanities about the film phenomenon, about forms of popular culture, urban culture as it differs from traditional (and rural) culture
- competence of writing descriptive criticism
- competence of appearing in public (making speeches, lectures, using media)

Learning and teaching methods:

Lectures, interactive learning, seminars, discussions, analysis of texts, group and individual work.

Načini ocenjevanja:

Način (pisni izpit, ustno izpraševanje, naloge, projekt)

- opravljena seminarska naloga
- ustni izpit

Delež (v %) /
Weight (in %)

80%
20%

Assessment:

Type (examination, oral, coursework, project):

- writing assignment;
 - oral exam.
-

Reference nosilca / Lecturer's references:

- ŠTRAJN, Darko. Filmsko realno/imaginarno. Ekran, 1983, let. 20, št. 9/10, str. 81-82. [COBISS.SI-ID 301399]
- ŠTRAJN, Darko. Izgubljeni objekt kritike v masovni kulturi. Problemi (Ljubl.), 1984, let. 22, št. 1-3, str. 213-216. [COBISS.SI-ID 294231]
- ŠTRAJN, Darko. Da li postoji filmska sociologija ?. Film. sv., 1985, sv. 17, br. 3, str. 242-247. [COBISS.SI-ID 282967]
- ŠTRAJN, Darko. Filmsko realno/imaginarno. Film. sv., 1985, sv. 17, br. 3, str. 275-279. [COBISS.SI-ID 283223]
- ŠTRAJN, Darko. O Benjaminovem pojmu množične kulture. Probl., Razpr., 1986, str. 150-154. [COBISS.SI-ID 318807]
- ŠTRAJN, Darko. Ideologija osemdesetih : s posebnim poudarkom na pomen ženske v filmu. Ekran, 1988, let. 25, št. 3/4, str. 8-11. [COBISS.SI-ID 1227611]
- ŠTRAJN, Darko. Melodrama. Ekran, 1988, let. 25, št. 7/8, str. 11-17. [COBISS.SI-ID 1232987]
- ŠTRAJN, Darko. Culture and difference!. Anthropol. noteb., 2002, vol. VIII, no. 1, str. 72-81. [COBISS.SI-ID 948311]
- ŠTRAJN, Darko. Konstitucija in konstrukcija javnega mnenja v kontekstu reflektivne družbe. Družbosl. razpr. (Tisk. izd.). [Tiskana izd.], dec. 2002, letn. 18, št. 41, str. 191-202. <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr41Strajn.PDF>. [COBISS.SI-ID 965463]
- ŠTRAJN, Darko. Vzgoja pogleda : vzgoja filmskega duha. Ekran, 2002, let. 39, št. 7-8, str. 30-32. [COBISS.SI-ID 915031]
- ŠTRAJN, Darko. Produkcija védenja in videnja v dobi dividualnosti. Ekran, 2003, letn. 40, št. 9-10, str. 4-9. [COBISS.SI-ID 1066583]
- ŠTRAJN, Darko. Umetnost brez meja?. Filoz. vestn., 2003, letn. 24, št. 1, str. 53-65. [COBISS.SI-ID 21023789]
- ŠTRAJN, Darko. Bit duha je neki filmski kolut. Kino!, 2008, letn. 2, št. 5-6, str. 11-22. [COBISS.SI-ID 1814615]
- ŠTRAJN, Darko. Identity in a notion of the Eastern and Western European cinema. New review of film and television studies, April 2008, vol. 6, no. 1, str. 41-50. [COBISS.SI-ID 1693783]
- ŠTRAJN, Darko. André Bazin, filmski realizem in esencializem v teoriji filma. Kino!, 2009, št. 8/9, str. 234-241. [COBISS.SI-ID 2905435]
- ŠTRAJN, Darko. Dolgotrajno srečanje filma in filozofije. Čas. krit. znan., 2010, letn. 38, št. 242, str. 19-28. [COBISS.SI-ID 2159191]

ŠTRAJN, Darko. Zgodovina sreča film. Zgod. šoli, 2003, letn. 12, št. 3/4, str. 68-74. [COBISS.SI-ID 1020247]

ŠTRAJN, Darko. Memory and identity in film. V: KRIŽNAR, Naško (ur.). How do we visualize culture? : representations of culture in the light of ethnographic film : reprezentacije kulture v luči etnografskega filma. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije: = Archives of the Republic of Slovenia, 2006, str. 22-33, portret. [COBISS.SI-ID 1527639]

ŠTRAJN, Darko. A distant view in Michelle Pfeiffer\'s smiling eyes. V: Trajectories of commitment and complicity : knowledge, politics, cultural production : politics. Amsterdam: ASCA, 2006, str. 40-46. [COBISS.SI-ID 1441879]

ŠTRAJN, Darko. Filmska komika, gibanje in spreminjanje. V: VRDLOVEC, Zdenko (ur.). Filmska komedija, (Imago). Ljubljana: Revija Ekran, 1989, str. 173-179. [COBISS.SI-ID 284247]

ŠTRAJN, Darko. Družbeno gibanje Gledališča Pupilije Ferkeverk. V: MILOHNIČ, Aldo (ur.), SVETINA, Ivo (ur.). Prišli so Pupilčki : 40 let Gledališča Pupilije Ferkeverk, (Zbirka Transformacije, knj. št. 26), (Dokumenti Slovenskega gledališkega muzeja, letn. 45, št. 86). 1. izd. Ljubljana: Maska: Slovenski gledališki muzej, 2009, str. 231-246. [COBISS.SI-ID 1945175]

ŠTRAJN, Darko. Čipka medkulturnosti. V: GABER, Slavko (ur.), SARDOČ, Mitja (ur.), STREL, Janko (ur.), LUKŠIČ, Andrej (ur.). Za manj negotovosti : aktivno državljanstvo, zdrav življenjski slog, varovanje okolja. V Ljubljani: Pedagoška fakulteta, 2009, str. 75-89. [COBISS.SI-ID 1933399]

ŠTRAJN, Darko. Colours, tabloids and glamour : the media in post-socialist Slovenia. V: LESKOVAR, Bojana (ur.), MALEČKAR, Nela (ur.), ŽNIDARŠIČ, Joco (ur.), AMON, Smilja. Ljubljana - city of culture. Ljubljana: City, European Cultural Month, 1997, str. 158-163. [COBISS.SI-ID 333911]

ŠTRAJN, Darko. Barve, tabloidi in glamour. V: LESKOVAR, Bojana (ur.), MALEČKAR, Nela (ur.), ŽNIDARŠIČ, Joco (ur.), AMON, Smilja, BERNIK, Stane, ZABEL, Igor, PELKO, Stojan, FURLAN, Silvan, STEPANČIČ, Lilijana, KLADNIK, Darinka, MOROVIČ, Andrej. Ljubljana - mesto kulture. Ljubljana: Mestna občina, Evropski mesec kulture, 1997, str. 158-163. [COBISS.SI-ID 201559]

ŠTRAJN, Darko. Seks v mestu. V: HARE, David. Modra soba : po igri Arthurja Schnitzlerja Vrtiljak. Ljubljana: MGL, 1999/2000, str. 15-23. [COBISS.SI-ID 500823]

ŠTRAJN, Darko. Politika modificiranja realnosti podobe. V: SPLICHAL, Slavko (ur.), HVALA, Ivan (ur.). Za javno radiotelevizijo Slovenije : zbornik razprav. Ljubljana: Društvo Občanski forum, 2005, str. 40-43. [COBISS.SI-ID 1254487]

ŠTRAJN, Darko. Weimarski sindrom v Sloveniji. V: FLAJŠMAN, Božidar (ur.). Medijski mrk : o referendumu o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija. Ljubljana: Liberalna akademija, 2006, str. 12-13. [COBISS.SI-ID 1465687]

ŠTRAJN, Darko. Melodrama : žanr sreče in obupa, (Zbirka revije Ekran Imago). [Ljubljana]: Revija Ekran, 1989.
97 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 14525952]
